

ступу: <https://boinc.berkeley.edu>

7. Деякі питання реалізації пілотного проекту із запровадження електронних земельних торгів і забезпечення зберігання та захисту даних під час їх проведення / Постанова Кабінету міністрів України від 21 червня 2017 р. № 688. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP170688.html

8. Роз'яснення Національного Банку України щодо правомірності використання в Україні « віртуальної валюти / крипто валюти «Bitcoin» від 10. 11. 2017[Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=118796

9. Карпенко О.В Києве впервые в истории обменяли квартиру на криптовалюту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ain.ua/2017/09/26/kvartiru-za-ethereum>

10. Vanuatu Citizenship Program to Accept Bitcoin Payments, Pilot Block Chain-Based Due Diligence October 4, 2017 Editor bitcoin, citizenship by investment, self-key, vanuatu, vic Press Release: Vanuatu DSP to Accept Payment in Bitcoin / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://imidaily.com/asia-pacific/vanuatu-citizenship-program-accept-bitcoin-payments-pilot-block-chain-based-due-diligence/>

11. Тамаєва В. В Україні існує правовий механізм набуття права власності на об'єкти нерухомого майна в обмін на криптовалюту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jurliga.ligazakon.ua/news/2017/9/20/164601.htm>

12. Про обіг криптовалюти в Україні. Закон України (Проект) № 7183 від 06.10.2017. Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH5JJ00A.html

Філянiна Людмила Анатолiївна,
доцент кафедри теорiї та iсторiї
держави i права Днiпропетровського
державного унiверситету внутрiшнiх справ,
кандидат юридичних наук

ВИКОРИСТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БАЗИ ДАНИХ ДНК-ПРОФІЛІВ ДЛЯ РОЗКРИТТЯ ЗЛОЧИНІВ

Сучасний стан науки дозволяє отримувати інформацію щодо ідентифікації особи, встановлення належності біологічних об'єктів конкретній особі за допомогою проведення ДНК експертизи.

Бази даних ДНК профілів сприяють позитивним результатам у здійсненні кримінального правосуддя за рахунок підвищення потенціалу в попередженні і розкритті злочинності. Проведення експертиз щодо оцінки профілів ДНК з поміж інших раніш досліджених профілів ДНК має ряд переваг для співробітників правоохоронних органів, а саме: розкриття тяжких злочинів, наприклад, вбивства, зґвалтування інші злочини скоєні із застосуванням насилля; протидія і розкриття таких злочинів, як грабежі, крадіжки автотранспорту та інше; виявлення потенційних серійних злочинців; виключає осіб не причетних до скоєння злочину, а також допомагає виправдати помилково засуджену особу; надання допомоги у виявленні осіб зниклих безвісті й невпі-

знаних людських тіл й останків; боротьба з транснаціональною злочинністю, наприклад, торгівлею людьми, контрабандою, тероризмом, незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин.

Міжнародна організація кримінальної поліції у 2014 р. розробила «Рекомендації щодо створення національної бази даних ДНК» в яких визначила порядок збору і зберігання такої інформації відповідно до групової приналежності, а саме: бази даних ДНК, що містять профілі окремих осіб, та бази даних ДНК, що містять профілі з місць злочинів.

ДНК-аналізу підлягають біологічні об'єкти, що мають прийнятну для дослідження кількість клітинного матеріалу з достатнім вмістом дезоксирибонуклеїнової кислоти. Так, зразки від окремих осіб необхідно отримувати як що вони: ведуть активну злочинну діяльність особливо мають тенденцію до рецидиву; визнані винними у скоєнні тяжкого злочину або злочину із застосуванням насилля; засуджені за майнові злочини; а також інші категорії осіб котрі можуть бути включені до національних баз даних ДНК – це профілі родичів зниклих безвісті (добровільно надають зразки), невідомі померлі.

Профілі з місця злочину повинні містити зразки всіх біологічних матеріалів вилучених з місця події. Але в цьому випадку для успішного розкриття злочину доцільно в добровільному порядку відбирати зразки профілів у потерпілих для виокремлення «чужої» ДНК.

Для того щоб полегшити пошук, оцінку і отримати ДНК профіль для національного банку даних необхідно виконати певні умови, так: ДНК профілі повинні бути пов'язані з унікальними ідентифікаторами та мати максимально високий рівень якості з найбільшою кількістю локусів*; необхідно визначити стандарти для завантаження часткових профілів з мінімальною кількістю локусів; стандарти іншої інформації, що стосується особистих даних.

При створенні національної потенціальної бази даних ДНК профілів державам-учасницям Міжнародної організації кримінальної поліції важливо розглянути питання щодо переваг спільного використання таких баз даних через канали Інтерполу. Так, використання баз даних на міжнародному рівні із застосуванням каналів Інтерполу надає можливість пошуку і обміну детальною інформацією між правоохоронними органами з метою запобігання, боротьби зі злочинністю, а також сприяє посиленню захисту громадян від злочину. Водночас, використання інформації з ДНК профілем не повинно порушувати принцип презумпції невинуватості та право людини на приватне життя, а використання баз даних ДНК профілів повинно відбуватися виключно відповідно до національного законодавства із дотриманням всіх принципів, що стосуються прав людини.

В багатьох країнах світу на законодавчому рівні закріплені стандарти –

* Локус – (від лат. locus місце) місце розташування конкретного алельного гену на генетичній чи цитологічній карті хромосоми.
<http://dic.academic.ru/dic.nsf/bse/104398/%D0%9B%D0%BE%D0%BA%D1%83%D1%81>.

локусі панелі ДНК, що використовуються при проведенні генетичних експертиз. В якості приклада можна навести Федеральне бюро розслідувань США котрі найбільш широко використовувану комбіновану систему ДНК-індекс (CODIS – Combined DNA Indexing System). В Європі ENFSI (European Network of Forensic Sciens Institutes). У Латинській Америці GITAG (Grupo Iberoamericano de Trabajo en Analisis de DNA).

Отже, бази даних ДНК профілів надають можливість пов'язати між собою осіб, котрі скоїли злочин із самими місцями злочину з метою виявлення потенційних підозрюваних, зв'язати індивідуума з іншою особою у випадку коли взагалі не було відомо про їх зв'язок, а також створюють міцну доказову основу.

Всі заходи пов'язані із створенням і використанням, в якості доказів причетності до скоєння злочину, бази даних ДНК повинні мати законодавче підґрунтя. Національне законодавство України нажалі прямо не передбачає збір і використання профілів ДНК з метою доведення причетності особи до скоєння злочину. Так, наприклад, Кримінальний процесуальний кодекс України п. 5 ст. 69 зобов'язує експерта забезпечити збереження об'єкта експертизи. Отже, постає логічним питання щодо створення національної бази даних ДНК профілів.

У відповідному законодавчому акті необхідно врегулювати питання щодо процедури збору і використання ДНК профілів в базах даних, а також вимоги по їх утриманню й знищенню, безпеки збереження особистої інформації осіб котрі добровільно надали свої ДНК профілі для проведення експертиз (потерпілі, свідки, родичі померлих). Водночас законодавцю доцільно визначити допустимі пошукові заходи, наприклад, чи належить ДНК профіль знайдений на місці злочину потерпілій особі або злочинцю.

Використання локусів панелей ДНК надасть можливість створення бази даних ДНК профілів в Україні і забезпечить їх відповідності із банком європейських даних побудованих на Європейському стандарті.

Використані джерела:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. – С.: ТОВ «БВП Нотіс», 2012 – 229 с.
2. Balding D., J., Buckleton J. Interpreting low template DNA profiles // Forensic Sci. Int. Genet., 2009 – V.4.- P.1-10.
3. DNA-database management review and recomendations. // ENFSI DNA Working Group. 2012.